

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pauli Segneri S. J. Intsructio [!] Poenitentis,
Confessarii, Et Parochi**

Segneri, Paolo

Augustae Vindelicorum ; Dilingae, 1696

Cap. II. De Examine, per quod se Pœnitens ad Confessionem debet disponere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52749](#)

INSTRUCTIONIS POENITENTIS

C A P U T II.

De Examine, per quod se
Poenitens ad Confessionem
debet disponere.

Tribus modis Deus offenditur a peccatoribus: cogitatione, verbo, & opere. Unde necesse est tripli- ci quoque ratione ab ipsis, qui se converunt, Divinæ Justitiae satisfici: cor- dis contritione, oris confessione, & o- perum satisfactione. Tria sunt hæc au- thentica testimonia, quibus in curia cæ- lesti adhibetur fides, ut peccatoris pœ- nitentia vera & ex animo profecta ac- ceperit. Tria hæc debent esse con- juncta. Verum quidem est, duo illo- rum, videlicet Contritionem & Confes- sionem requisita esse essentialia, satis- factionem partem esse solummodo inte- gralem. In his tribus consistit offici- um Pœnitentis, quod hoc loco suscipio exponendum, eo ordine, ut dicam pri- mò, quid oporteat facere ante Confes- sionem, deinde sub ipsa Confessione, ac denique quid eā peractâ sit pœnitenti- ti præstandum.

Initium summo ab eo, quod præmit- ti debet Confessioni. Ante omnia per- quam necessaria est conscientia discus- sio, ut in hoc tribunal debita dari pos- sit informatio: Pœnitens enim, utpote Reus simul, etiam partes agere debet accusatoris & testis. Est itaque Exa- men singularis inquisitio in nostras actio- nes instituta in eum finem, ut devenia- mus in notitiam errorum, eos deteste- mur, & per Confessionem deleamus. In hoc examine duo sibi opposita erunt ca-

venda, nimis scrupulosis anxietas, libe- rioribus vero perfunctoria conscientia inspec- tio. Inveniuntur nonnulli supra quam oportet, timidi, qui sibi vix unquam in Confessione videntur satis- fuisse, unde in perpetua vivunt anxie- tate & timore, itaque istud Ecclesiæ Sa- cramentum amorem ac placidum, red- dunt exosum, Christique legem suavis- simam veluti intolerabilem infamant. Sciant itaque, Salvatorem nostrum non adstringere & obligare ad singulorum peccatorum mortalium manifestationē sed eorum duntaxat, qua post diligens exa- men memorie occurunt; & si perac- to, ut par erat, examine, peccatum ali- quod per oblivionē esset prætermisum, erit tamen eodem modo per absolutio- nē remissum; quo cætera distinctè expo- sita: remanet tamen obligatio cōfendi, postquam ejusdem fuerimus recordati.

Porrò timidorum pauci sunt. Majoc- sine comparatione eorum numerus est, qui delinquunt accedendo ad Confes- sionem non præmissa debita præparatio- ne. Intelligent isti, Confessiones ejusmo- di, quæ scienter sine diligente cōscientia iustitiae instituuntur, esse nullas & invalidas, & si in iisdem aliqua pecca- ta mortalia non fuissent explicata, per- inde fore, ac si data opera fuissent pres- sa silentio, eō quod oblivio ista culpa- bilis orta sit non ex defectu naturæ, sed voluntatis. Et sic Trident. Concili- um præscribit pro examine talem diligenciam, ut interpretantur Doctores, quæ in eo consistit, ut quivis adhibeat talem animi applicationem, qualem vi- ri prudentes in gravibus magnique mo- menti negotijs solent usurpare, sitque

B

ad eo

CAPUT SECUNDUM

ad eo commensurata operi; quod ut ri-
te perficiatur, notabilis accedit diligentia
necessa est. Negari non potest, et
quale ab omnibus studium non exigi:
minus enim ab eo, qui etebrius quam
qui rarius Confessionem frequentat, re-
quiritur; ad minorem quoque obligatur
diligentiam, qui paucioribus quam qui
pluribus oneratus est noxis: facilius se
expedunt, qui à negotiis liberi vivunt,
quam qui iisdem vitam agunt intrica-
tam. Denique non tantam tenentur
adhibere curam, qui vel ignorantia la-
borant vel hebetioris sunt ingenij, quam
perspicaces & exculti literis. Ad hæc
in rudioribus diligentia suppleri poterit
ab ipso Confessario; sic enim sufficeret,
si pro modulo suo, habita conscientia
inspectione, ad Confessionem se confe-
rant animo sincera fide interrogacionib;
propositis respondendi, qua intentione,
quantum satis est, se ad hoc Sa-
cermentum disponent. Judicium hoc
est de rudioribus solùm, qui enim ca-
paciem nacti sunt intellectum, ultrò
peccata sua tenentur explicare, non ex-
spectata obstetricantis manu. Sunt, qui
velint Confessarium elevatam, divina-
torem, habentque illud in ore, quod
Nabuchodonosor suis dixerat auguri-
bus. Vidi somnium, & mente confusa,
ignoro, quid viderim indicare mihi. Dan.
2. Veluti non cuperent divinando som-
nia sua venire in lucem. Merito id i-
psum, quod Regi suo pro responso de-
derant interpres, merentur audire. Dic
somnia, & interpretationem indicabimus.
Prius facite vestrum officium examinan-
do conscientia latebras, ut possitis vi-
tae vestrae reddere rationes, neque edo-

ceatis, tum quod mearum erit partum,
præstabo.

Restat nunc, ut ostendam modum
instituendi examinis, quo obliteratio
curus sit adhibita, ut oportuit diligen-
tia. Primo itaque si sit te Dio pater-
ti, eumque profundissima demissio-
dora, agnolce te ejusdem Majestatu-
um suo tempore ad judicium trah-
endum. Perpende accepta beneficia, ut
te ex nihilo produxerit, conservans
que salutis causa humiliaverit sem-
ipsum usque ad mortem, mortem autem
crucis, vera fidei lumine illustrans,
ad percipienda Sacra menta adveniant,
multoties ad penitentiam vocaventes
que nunc invitent, neque exspectent, quia
gratiam innumeras alii negavit, qui tro-
do ob leviores culpas cruciantur in
ferno, sequentes beatos & stimarent, si con-
fessarij se pedibus advolvere conceder-
tur, suaque delicta dolendo expiat. O-
ra & obsecra dein Dominum Deum,
ut tenebris disculis mentem collativer-
dignetur, plenamque peccatorum tu-
rum cognitionem impetrare, quo &
quanta sint a te perpetrata. Quo fr-
ecto percurre omnia, in quibus veritas
est, loca, quibus cunquegeris, homines
numera, negotia perlustra, que tradi-
sti ex eo tempore, quod ab ultimi Con-
fessione intercessisti, attende in singulis,
ubi conscientia remorsum intra te detec-
tas, ex admisso crimen contra Di-
um, proximum, te ipsum, cogitans,
verbo, & opere.

Si aurem omnia peccata levi operi
revocari possent in memoriam, nondi-
ceret Salvator, se in die judicij lucem
accensurum ad eadem preferuenda.

Serato

INSTRUCTIONIS POENITENTIS.

Scrutabor Hierusalem in lucernis. *Soph. 12.*
Proinde non tibi grave durumque sit, aliquam temporis moram investigandis tribuere illis delictis, quæ non raro oculos solent fugere. O quanto rectius nosmetipſi lampade hac utimur in perfrutandis conscientiae angulis, ne severam ac rigidam Domini nostri ac Iudicis manum cogamus experiri, teste Apostolo: *Si nos ipſos dijudicaremus, non nupti judicaremur.* *I. Cor. II.*

¶ ¶ ¶ ¶ ¶ ¶ ¶ ¶ ¶ ¶

C A P U T III.

De quibusdam peccatis generalibus, que in Examine solent remanere occultas.

Uta permotus causa David rogavit Dominum, ut scipitur ab occultis perpurgaret: *Ab occulis meis munda me.* *Pſ. 18.* Sæpe enim evenit, ut Divina Iustitia ad castiganda peccata, que advertentes commissimus, permittat nos labi in alia, que ob negligentiam nostram non observamus commissa. Oportet ergo scire, duplicum esse ignorantiam, ut recte intelligamus presentem doctrinam. Una est culpabilis, altera inculpabilis. Est, qui omnem diligentiam adhibet ad cognoscendam veritatem circa ea, ad quæ conscientia illum obligat, ponderat, interrogat, consilium postulat: veruntamen, quis vel modice est capacitas, vel nullum habet, à quo doceatur, remanet in sua ignorantia, qualis olim involutus erat Saulus in principio suæ conversionis, nihil omnino ad videndum, nec tamen quid-

quam intueri poterat. *Aperteque oculis nihil videbat.* *Act. 9.* Talis ignoratio, cum non sit voluntaria vel ex se vel in suo effectu, est excusabilis, nec pœnam meretur, sed commiserationem. Ita nemo non condoleat cæco, si impingit, mox enim occurrit & in viam dirigit, ne prolabatur, quemadmodum Saulus quoque à comitibus perhumante fuit deductus. Vicissim nullus compassionis signum ostendit erga eum, qui studio oculos claudit, ne videat, atque in progressu malū libimetipſi conscientia, quin potius omnium vox est, meritò hoc ei accidit infortunium, quid ni oculos apertos tenuit, & præcavit lapsum. Eadem omnino ratione Dominus Deus nullam gerit commiserationem cum ijs, qui hujusmodi excusat sunt ignorantia, estque voluntaria, neque excusat peccata, quæ ex ipsa proveniunt. Quod ita fieri solet. Primo cum homo non expendit rationes conscientiae suæ. 2. Non ponderat obligationes sui statū. 3. Quando non petit aut admittit, à quibus potest capere consilium. 4. Denique non ipsi curæ est Deo supplicare pro interna illustrazione. Quare ea peccata, quæ in tali cætitatis voluntaria statu patrantur, dieuntur occulta, quia per incuriam ab hujusmodi hominibus non cognoscuntur, in quo casu loquitur Propheta: *Noluit intelligere, ut bene ageret.* *Pſal. 35.* Sciens volensque oculus velum obducit, ne aspiciat, clausisque fenestræ solem arcer, ne radius ullus in domum possit penetrare. Nemo autem existimet paucos esse invenire hujusmodi morbo infectos. Utinam non esset eorum numero

B. 2. rus